EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2023.8.30.
COM(2023) 498 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a szarvasmarhafélék kötelező elektronikus azonosítása Unió-szerte történő bevezetésének technikai és gazdasági megvalósíthatóságáról

Tartalomjegyzék

Bevezetés 2
Háttér 2
Jelenlegi uniós szabályok 3
Felmérés a szarvasmarhafélék elektronikus azonosítójáról 4
Az eredmények elemzése 5
Szarvasmarhafélék esetében az elektronikus azonosítás használatának lehetősége 5
A szarvasmarhafélék esetében az elektronikus azonosító jelenlegi használata 5
Elektronikus azonosítási eszköz engedélyezett 7
Elégedettség a jelenlegi szabályokkal 7
Következtetések 8

Bevezetés

E dokumentum áttekintést nyújt az Európai Parlament és a Tanács számára a szarvasmarhafélék elektronikus azonosításának Unión belüli használata terén a jelenlegi helyzetről, és bemutatja a Bizottság elemzéseit arról, hogy megvalósítható-e az Unió egészében az azonosítás kötelezővé tétele.

Az Európai Unióban a már több mint 20 éve hatályos jogszabályok révén bevezetésre kerültek az állatok azonosítására szolgáló elektronikus rendszerek. Ezek közé tartoznak a juh- és kecskefélék kötelező elektronikus azonosítására szolgáló rendszerek a 21/2004/EK rendelet szerint[1], valamint a szarvasmarhafélék esetében a 653/2014/EU rendelettel módosított[2] 1760/2000/EK rendelettel bevezetett önkéntes rendszerek[3].

Az 1760/2000/EK rendelet 23a. cikke előírja, hogy a Bizottság 2023. július 18-ig nyújtson be jelentést az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a szarvasmarhafélék kötelező elektronikus azonosítása egész Unióban történő bevezetésének technikai és gazdasági megvalósíthatóságáról, valamint hogy e jelentéshez szükség esetén megfelelő jogalkotási javaslatokat fűzzön. Ezt a rendelkezést a 653/2014/EU rendelet vezette be, amely feltételezi, hogy az elektronikus azonosító rendszerek használata potenciálisan egyszerűsítheti a nyomonkövetési folyamatokat azzal, hogy automatizálja a szarvasmarhaféléket tartó gazdaságok állomány-nyilvántartásába történő beolvasást és rögzítést. Lehetővé teheti továbbá az állatok mozgásának a számítógépes adatbázisba történő, automatizált jelentését, ezáltal javítva a nyomonkövetési rendszer sebességét, megbízhatóságát és pontosságát. Az elektronikus azonosító rendszerek használata a mezőgazdasági termelőknek nyújtott egyes közvetlen kifizetések jobb irányítására is lehetőséget nyújthat.

Háttér

Az elektronikus azonosítás általában rádiófrekvenciás azonosítást jelent. Az említett elektronikus azonosításnak két eleme van: az azonosító és az olvasó. Az azonosító egy passzív transzpondert (belső energiaforrás nélküli mikrocsipet) tartalmaz, amely egy memorizált információt (azonosító kódot) továbbít akkor, amikor az olvasó egység (adóvevő) azt egy adott frekvencián aktiválja. Az elektronikus azonosítás hozzájárulhat a szarvasmarhafélék azonosítására meglévő rendszerek javításához. Az elektronikus azonosítók például gyorsabb leolvasást és nagyobb leolvasási pontosságot tesznek lehetővé, mint a klasszikus füljelzők. A dinamikus leolvasás és az adatok automatikus bevitele az adatbázisokba szintén lehetséges (megszüntetve a pontatlan manuális adatbevitelből származó lehetséges hibákat). Ez megkönnyítheti különösen az állatok mozgásának az adatbázisba történő bejelentését. Az elektronikus azonosítás állatok azonosításához és nyomonkövethetőségéhez való hozzájárulását azonban nem szabad túlbecsülni, figyelemmel a meglévő rendszerek alkalmazási nehézségeinek jellegére. Az összes állat teljes körű megjelölése és a hatékony adatgazdálkodás minden azonosítási rendszer előfeltétele, függetlenül attól, hogy az elektronikus azonosítókat vagy hagyományos füljelzőket alkalmaz.

Az új típusú elektronikus azonosítók technológiai fejlődésére figyelemmel a 653/2014/EU rendelet módosította az 1760/2000/EK rendeletet annak érdekében, hogy teret biztosítson az

---

1 A Tanács 21/2004/EK rendelete (2003. december 17.) a juh- és kecskefélék azonosítási és nyilvántartási rendszerének létrehozásáról, valamint az 1782/2003/EK rendelet, továbbá a 92/102/EGK és a 64/432/EGK irányelv módosításáról (HL L 5., 2004.1.9., 8. o.).

2 Az Európai Parlament és a Tanács 653/2014/EU rendelete (2014. május 15.) az 1760/2000/EK rendeletnek a szarvasmarhafélék elektronikus azonosítása és a marhahúscímkézés tekintetében történő módosításáról (HL L 189., 2014.6.27., 33. o.).

3 Az Európai Parlament és a Tanács 1760/2000/EK rendelete (2000. július 17.) a szarvasmarhák azonosítási és nyilvántartási rendszerének létrehozásáról, továbbá a marhahús és marhahústermékek címkézéséről, valamint a 820/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 204., 2000.8.11., 1. o.).

elektronikus azonosítók hivatalos azonosítási eszközként történő használatát lehetővé tevő jövőbeni uniós szabályoknak. A rendelet (16) preambulumbekezdése rámutat arra, hogy „az elektronikus azonosítás egész Unióban való kötelezővé tétele gazdaságilag hátrányosan érinthet egyes piaci szereplőket”. Ezért helyénvaló önkéntessé tenni annak állattartók általi használatát. A tagállamok nagymértékben eltérő állattartási rendszerekkel, gazdálkodási gyakorlattal és ágazati szervezetekkel rendelkeznek. A tagállamok ezért területükön kötelezővé tehették az elektronikus azonosítást.

A 653/2014/EU rendelet előkészítése során több jelentést is felhasználtak. 1998-ban a Bizottság útjára indított egy nagyszabású kutatási projektet az állatok elektronikus azonosításáról IDEA (IDentification Electronic des Animaux)-projekt néven. A munkát a Bizottság Közös Kutatóközpontja (JRC) végezte. A zárójelentést 2002 áprilisában adták le és egyes kérdések szükséges pontosítása 2002 júliusában történt meg. A projekt azt bizonyította, hogy az elektronikus azonosítók használata elvben az állatazonosítási rendszerek lényeges javítását eredményezheti, amennyiben az ehhez társuló intézkedésekre vonatkozó néhány feltétel teljesül.

A Bizottság 2005-ben jelentést terjesztett be a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek a szarvasmarhafélék elektronikus azonosítási rendszere bevezetésének lehetőségéről[4]. E jelentés célja az IDEA projekt alapján a szarvasmarhafélék elektronikus azonosítása alkalmazásáról szerzett tapasztalatok összefoglalása és a szarvasmarhafélék elektronikus azonosítási megoldásainak az Európai Unióban történő bevezetési feltételeire vonatkozó következtetések levonása. A Bizottság abban a jelentésben arra a következtetésre jutott, hogy bebizonyosodott, hogy a rádiófrekvenciás azonosítás olyan fejlettséget ért el, hogy az már a gyakorlatban is alkalmazható lehet. E jelentés megállapítja továbbá, hogy kívánatos lenne átállni a szarvasmarhafélék elektronikus azonosítására az Unióban, mivel ez – más előnyök mellett – az adminisztratív terheket is csökkentené.

2009-ben az Európai Bizottság megbízást adott az elektronikus azonosítás (EID) szarvasmarhafélék azonosításának Európai Unión belüli hivatalos módszereként történő bevezetéséről szóló tanulmány elkészítésére, amelynek részét képezte a szarvasmarhafélék elektronikus azonosításának költség-haszon elemzése. Ez a tanulmány arra a következtetésre jutott, hogy „az EID a hagyományos azonosításhoz képest magasabb költségekkel jár az azonosítók és az olvasóberendezések tekintetében”, és hogy „a közvetlen költségek és előnyök nem egyenletesen oszlanak el a termelési lánc egészében”. A tanulmány arra a következtetésre jutott, hogy a szarvasmarha-ágazatban az előnyben részesített lehetőség az elektronikus azonosítás harmonizált szabványok alapján történő, önkéntes bevezetése lenne. Az egyes tagállamoknak azonban lehetőséget kell biztosítani arra, hogy nemzeti szinten kötelező rendszert válasszanak.

Jelenlegi uniós szabályok

A szarvasmarhafélék azonosítását és nyilvántartását 2021. április 21-ig az 1760/2000/EK célzott rendelet szabályozta.

2021. április 21-től a szarvasmarhafélék azonosítására és bejelentésére vonatkozó szabályokat az (EU) 2016/429 rendelet[5] (állategészségügyi rendelet) határozza meg, az (EU) 2019/2035

[4] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52005DC0009

[5] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/429 rendelete (2016. március 9.) a fertőző állatbetegségekről és egyes állategészségügyi jogi aktusok módosításáról és hatályon kívül helyezéséről („állategészségügyi rendelet”) (HL L 84., 2016.3.31., 1. o.).

felhatalmazáson alapuló rendelettel[6] és az (EU) 2021/520 végrehajtási rendelettel[7] kiegészítve. Az állategészségügyi rendelet 112. cikkének a) pontja szerint a szarvasmarhaféléket egyedileg kell azonosítani fizikai azonosítási eszközzel. Az (EU) 2019/2035 felhatalmazáson alapuló rendelet 38. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy az azonosítási eszköznek hagyományos füljelzőnek kell lennie mindkét fülben. Az említett felhatalmazáson alapuló rendelet 41. cikkének (1) bekezdése lehetőséget biztosít a tagállamok számára, hogy engedélyezzék a hagyományos füljelzők egyikének elektronikus azonosítóval történő helyettesítését. Ha egy tagállam engedélyezi az említett helyettesítést, a piaci szereplők önkéntesen alkalmazhatják a szarvasmarhafélék elektronikus azonosítását.

Az állategészségügyi rendelet 269. cikkével összhangban a tagállamok a tartott szarvasmarhafélékre vonatkozó nyomonkövethetőségi követelményekről szóló rendeletben foglaltakat kiegészítő vagy azoknál szigorúbb nemzeti intézkedéseket fogadhatnak el. Ez lehetőséget ad a tagállamoknak arra, hogy kötelezővé tegyék a szarvasmarhafélék elektronikus azonosítójának használatát. Az elektronikus azonosító nemzeti szintű kötelezővé tételének e lehetőségét a szarvasmarhafélék nyomonkövethetőségére vonatkozó, az állategészségügyi rendelet alkalmazása előtt hatályos szabályok is biztosították.

Az (EU) 2019/2035 felhatalmazáson alapuló rendelet előkészítése során 2018-ban és 2019-ben intenzív megbeszélésekre az állatok, köztük a szarvasmarhafélék azonosításának és nyilvántartásának megfontolására került sor. Alaposan megvitatták az elektronikus azonosításra vonatkozó megközelítést, beleértve a közgazdasági szempontokat is, és e megbeszélések eredményét az (EU) 2019/2035 felhatalmazáson alapuló rendelet végleges szövege is megtartotta. Helyénvalónak tekintették, hogy az állattartók azt továbbra is önkéntesen használhassák, amennyiben a nemzeti szabályok nem teszik kötelezővé. Egy ilyen önkéntes rendszerben az elektronikus azonosítót azok az állattartók választják majd, akik számára az valószínűleg gazdaságilag előnyös lesz, vagy más ösztönzőket találnak e módszer használatára (pl. az adatgyűjtés optimalizálása stb.), miközben más gazdálkodók továbbra is azonosíthatják állataikat két hagyományos füljelzővel.

Felmérés a szarvasmarhafélék elektronikus azonosítójáról

2023 januárjában a Bizottság felkérte a tagállamokat, hogy válaszoljanak egy rövid felmérésre, amely a szarvasmarhafélék elektronikus azonosítójával kapcsolatos aktuális helyzetről kért beszámolót. A felmérésben mind a 27 tagállam, valamint Svájc és Norvégia vett részt, és beküldte válaszait. A válaszokat e jelentés további része foglalja össze.

A felmérés a következő kérdésekből (kérdéscsoportokból) állt, amelyekről a tagállamok álláspontját kérdezték:

1. Kötelező az elektronikus azonosító a szarvasmarhafélék esetében az Ön tagállamában?
2. Engedélyezett a szarvasmarhafélék esetében az elektronikus azonosító önkéntes alkalmazása az Ön tagállamában?
3. Hány gazdasági szereplő (%) alkalmazza önkéntesen a szarvasmarhafélék elektronikus azonosítását az Ön tagállamában?
4. Ha az Ön tagállamában a szarvasmarhafélék elektronikus azonosítása kötelező vagy önkéntes, mely módszer(ek) engedélyezett(ek)?

---

6 A Bizottság (EU) 2019/2035 felhatalmazáson alapuló rendelete (2019. június 28.) az (EU) 2016/429 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a szárazföldi állatokat tartó létesítményekre és a keltetőkre, valamint a bizonyos tartott szárazföldi állatok és keltetőtojások nyomonkövethetőségére vonatkozó szabályok tekintetében történő kiegészítéséről (HL L 314., 2019.12.5., 115. o.).

7 A Bizottság (EU) 2021/520 végrehajtási rendelete (2021. március 24.) az (EU) 2016/429 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a bizonyos tartott szárazföldi állatok nyomonkövethetősége tekintetében történő alkalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról (HL L 104., 2021.3.25., 39. o.).

5. Kielégítőnek találja a szarvasmarhafélék elektronikus azonosítására vonatkozó jelenlegi szabályokat?

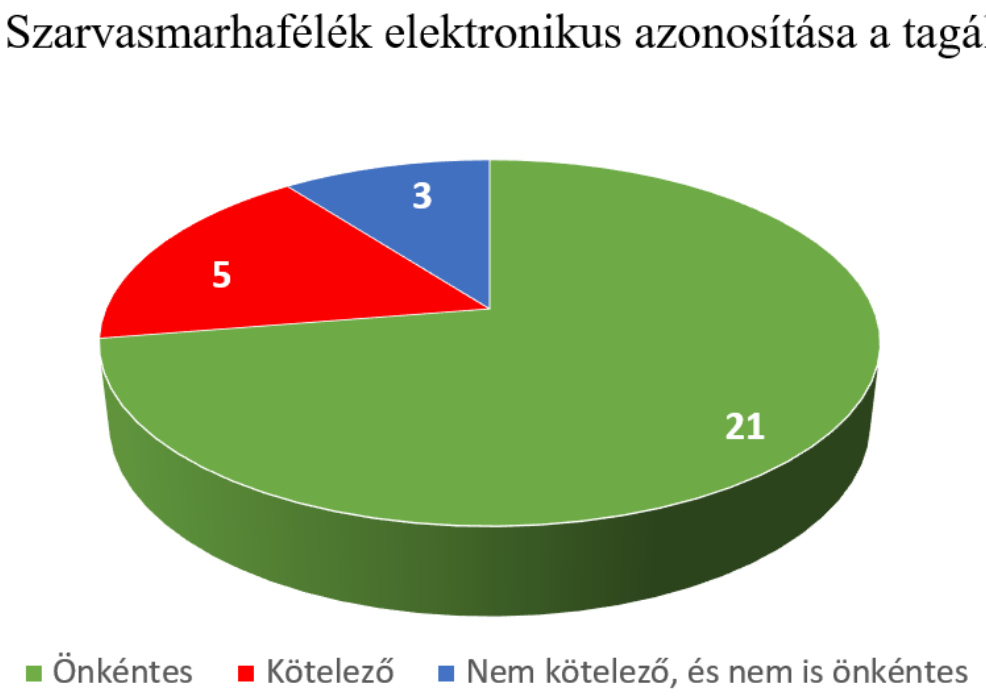
Az eredmények elemzése

Szarvasmarhafélék esetében az elektronikus azonosítás használatának lehetősége

Az 1. és 2. kérdésben a tagállamokat a szarvasmarhafélék esetében az elektronikus azonosító piaci szereplők általi használatának lehetőségével kapcsolatos jelenlegi helyzetről kérdezték. A kérdések a következők voltak: „Kötelező az elektronikus azonosító a szarvasmarhafélék esetében az Ön tagállamában? Igen vagy Nem” és „Engedélyezett a szarvasmarhafélék esetében az elektronikus azonosító önkéntes alkalmazása az Ön tagállamában? Igen vagy Nem”.

Az 1. ábra azt mutatja, hogy csak 3 válaszadó (két tagállam és Svájc) nem teszi lehetővé a hagyományos füljelzők egyikének elektronikus azonosítási eszközzel történő lecserélését. Huszonegy országban (20 tagállamban) a szarvasmarhafélék esetében az elektronikus azonosító használata választható. Öt tagállamban kötelező a szarvasmarhafélék esetében az elektronikus azonosító használata. Ezen túlmenően 2 tagállam területének egy részén kötelező az elektronikus azonosító, további 3 tagállam pedig jelezte, hogy döntött a szarvasmarhafélék esetében az elektronikus azonosító kötelezővé tétele területe egészén vagy egy részén, vagy ez mérlegelés alatt áll.

1. ábra: A jelenlegi helyzet a tagállamokban

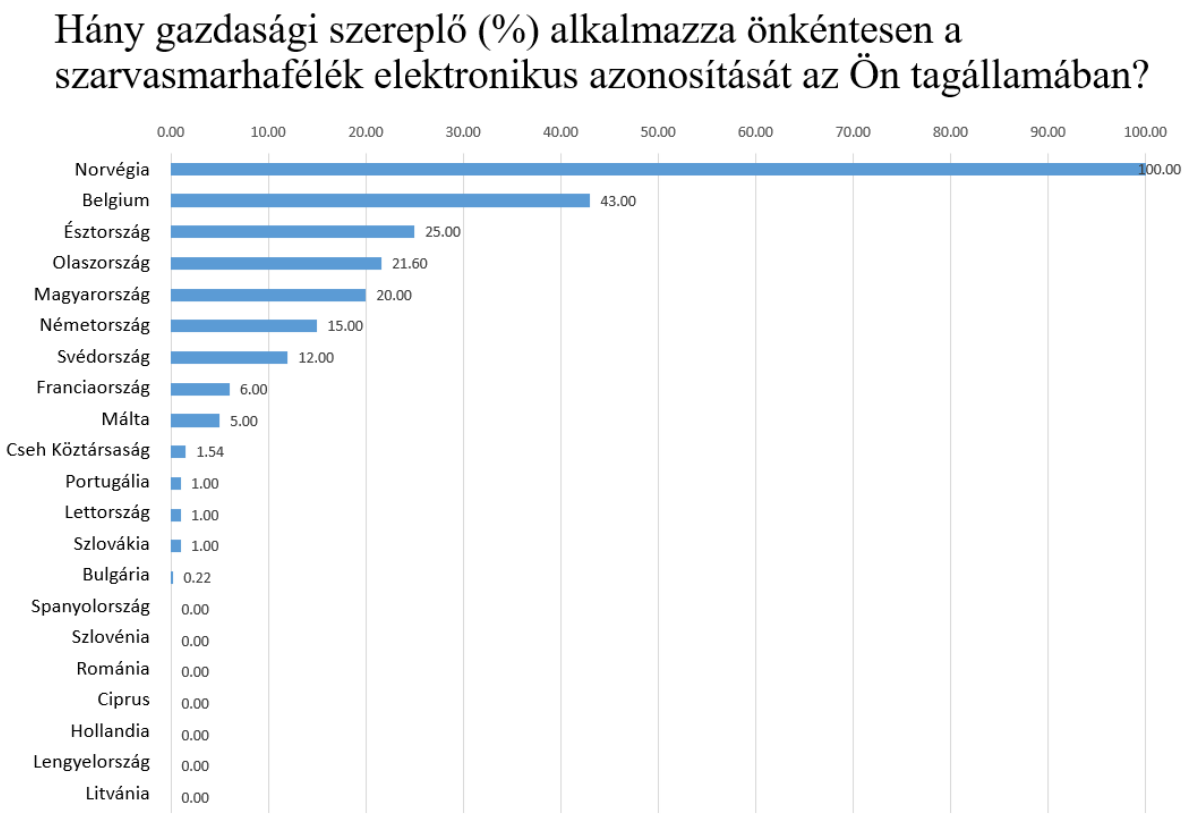

A szarvasmarhafélék esetében az elektronikus azonosító jelenlegi használata

A szarvasmarhafélék esetében az elektronikus azonosító használata a szarvasmarha-állomány 0-tól 100 %-ig terjed azokban a tagállamokban, ahol ez nem kötelező. E tagállamok felében a szarvasmarhaféléket tartó gazdasági szereplők kevesebb mint 1 %-a használ elektronikus azonosítót állatai azonosítására. Egyes országokban a nagyon magas lefedettséget főként az ipar vezérli, vagy támogatások, vagy egyes szereplők – mint a hús- vagy tejipar – részéről az

állatok elektronikus azonosítására vonatkozó kérések révén. Az eredmények a 2. ábrán láthatók.

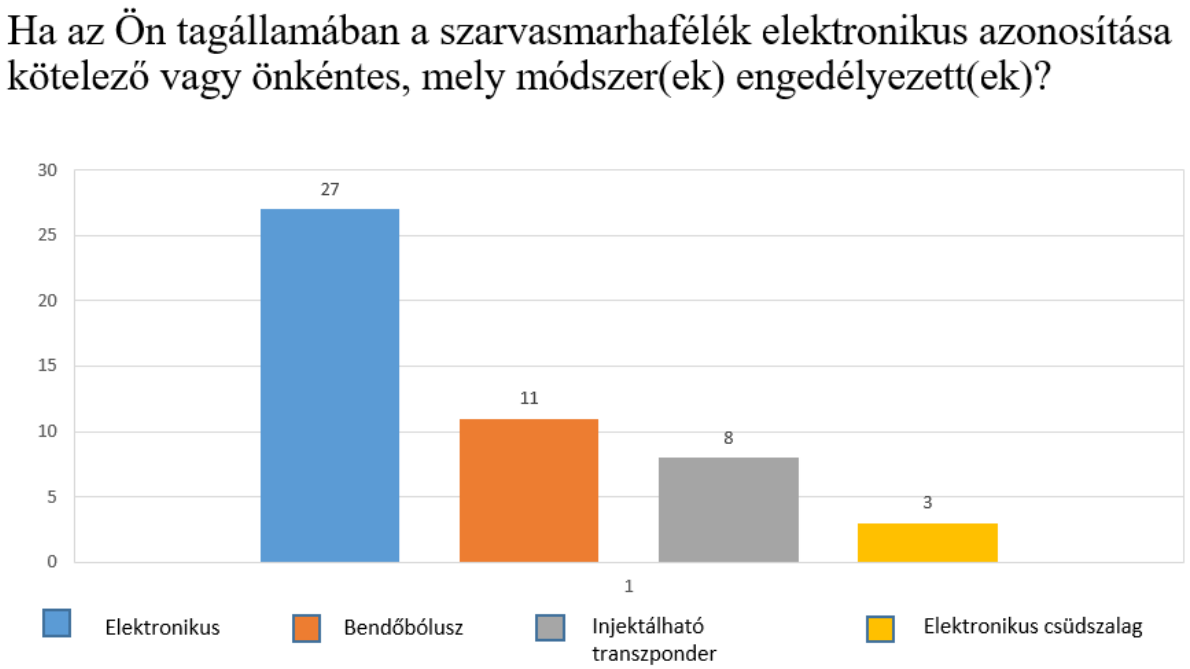
2. ábra: Szarvasmarhafélék esetében az elektronikus azonosító használata azokban az országokban, amelyekben ez nem kötelező

Elektronikus azonosítási eszköz engedélyezett

Az elektronikus füljelzők a preferált azonosítási eszközök azokban a tagállamokban, amelyek lehetővé teszik a szarvasmarhafélék esetében az elektronikus azonosítási eszköz használatát. Ezt a módszert az illetékes hatóságok engedélyezik minden olyan országban, amelyben a szarvasmarhafélék esetében az elektronikus azonosító kötelező vagy választható. Az eredmények a 3. ábrán láthatók.

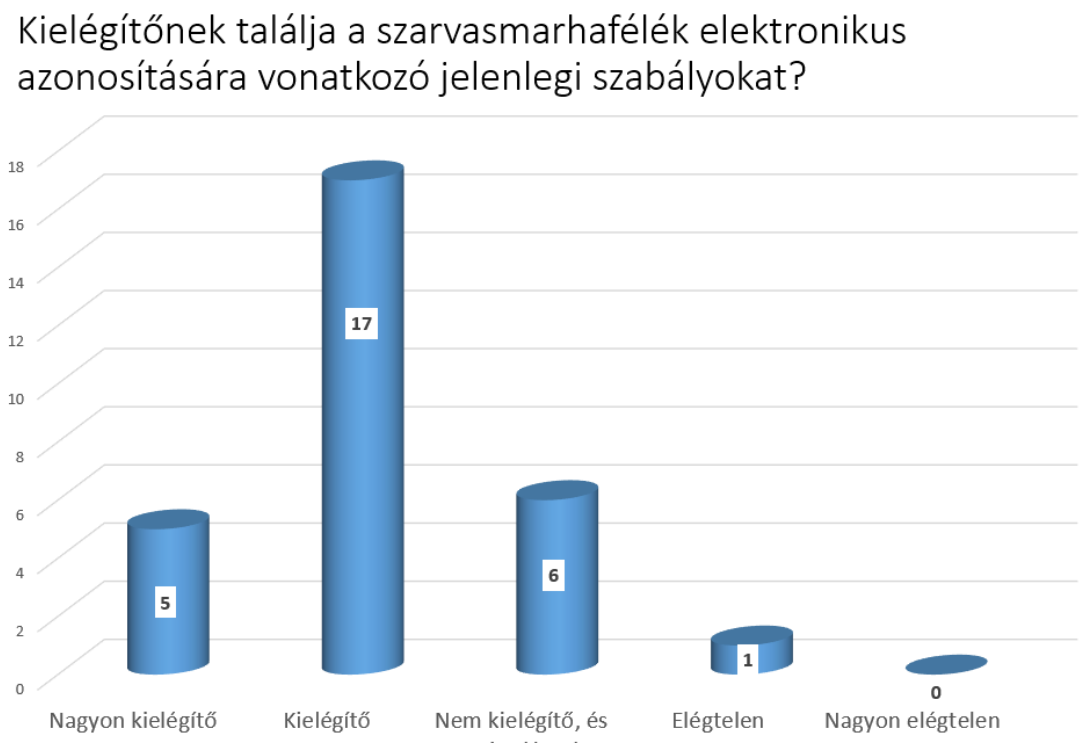
3. ábra: Melyik elektronikus azonosítási eszköz engedélyezett

Elégedettség a jelenlegi szabályokkal

A szarvasmarhafélék azonosítására vonatkozó jelenlegi szabályokat a tagállamok túlnyomó többsége kielégítőnek vagy nagyon kielégítőnek találta, és csak egy tagállam tekinti elégtelennek. Az eredmények a 4. ábrán láthatók.

4. ábra: Elégedettség a jelenlegi szabályokkal

Következtetések

A szarvasmarhafélék elektronikus azonosításával kapcsolatos felmérés azt mutatja, hogy a tagállamok továbbra is kielégítőnek találják a jelenlegi szabályokat. A felmérésből az is kiderül, hogy a szarvasmarhafélék kötelező elektronikus azonosítását a tagállamok 37 %-a alkalmazza vagy fogja alkalmazni területe egészén vagy egy részén a jelenlegi szabályok szerint. Ezenkívül az elektronikus azonosítót a szarvasmarha-állomány egészére vagy jelentős részére alkalmazzák néhány olyan országban, amelyben annak használata választható.

A szarvasmarhafélék azonosítására vonatkozó jelenlegi szabályok szerint a tagállamok illetékes hatóságai önkéntes alapon engedélyezhetik a szarvasmarhafélék esetében az elektronikus azonosító használatát, vagy nemzeti szabályokat állapíthatnak meg a szarvasmarhafélék területükön történő kötelező elektronikus azonosítására vonatkozóan. Ezeket a szabályokat 2014 óta sikerrel alkalmazzák, és 2019-ben, az (EU) 2019/2035 felhatalmazáson alapuló rendelet kidolgozásakor azokat az új állategészségügyi jogi kerettel összefüggésben ismét megvitatták és egyeztették a tagállamokkal. Helyénvalónak bizonyult a rugalmasság megőrzése a vállalkozók és a tagállamok számára. A megújított szabályokat 2021. április 21. óta kell alkalmazni.

Az állategészségügyi rendelet 282. cikke értelmében a Bizottság értékeli a rendeletet a 264. cikkében említett, felhatalmazáson alapuló jogi aktusokkal együtt, és legkésőbb 2026. április 22-ig jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az értékelés eredményeiről. Ezen értékelés részeként újból meg lehet vizsgálni a szarvasmarhafélék azonosítására és nyilvántartására vonatkozó szabályok végrehajtásával kapcsolatos tapasztalatokat, és e vizsgálat a szabályok végrehajtásának hosszabb időszakát fogja lefedni.

A fent említett felmérés következtetéseire, a jelenlegi szabályok kidolgozása során a szakértői csoportokban és a tagállamokkal folytatott megbeszélések eredményeire, valamint e szabályok tervezett értékelésére tekintettel a Bizottság ebben a szakaszban nem fog jogalkotási javaslatot tenni.